

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Струтинської Юлії Вікторівни на тему: «Використання різних форм сакури (*Prunus serrulata* L.) у моносадах Правобережного Лісостепу України» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство (протокол засідання кафедри садово-паркового господарства № 12 від 12 березня 2024 р.)

1. Актуальність теми дисертації та її зв'язок з державними науково-технічними програмами, напрямками науково-дослідних робіт університету та кафедри, де здійснювалась підготовка здобувача. В даний час накопичений великий досвід по благоустрою та озелененню міст та сіл, створений багатий асортимент озеленювальних рослин та розроблено агротехніку їх вирощування, знайдено необхідні прийоми озеленення, специфічні для міст, визначено способи утримання зелених насаджень. Але садоводи-аматори і фахівці, які працюють в галузі садово-паркового мистецтва цікавляться інтродукованими деревними декоративно-плодовими рослинами, які характеризуються високою декоративністю та мають цінні плодові властивості. Однією із таких рослин є представник роду *Prunus* L. – *Prunus serrulata* L. та її декоративні форми: *P. serrulata Amanogawa*, *P. serrulata Kiku Shidare*, *P. serrulata Kanzan* та *P. serrulata Royal Burgundy*, при інтродукції яких головним завданням є їх збереження та розмноження. Дослідження показали, що інтродуковані рослини цього роду є перспективними для створення рослинних композицій в моносадах. Основними аргументами цього є високі декоративні якості сакури, їх стійкість до міських умов, а також швидка адаптація до нових умов культивування. Але в науковій літературі недостатньо інформації щодо способів розмноження цієї культури, біологічних особливостей росту, сезонного ритму розвитку та застосування інтродукованих видів роду *Prunus* L. для формування моносадів в умовах Правобережного Лісостепу України, що є актуальним.

Дисертаційне дослідження є складовою частиною науково-дослідної роботи Уманського національного університету садівництва за темою: «Оптимізація використання природного і ресурсного потенціалу агроєкосистем Правобережного Лісостепу України» (номер державної реєстрації 0116U003207).

2. Мета і завдання дослідження полягали у вивченні біологічних особливостей росту та розвитку інтродукованих видів роду *Prunus serrulata* L. в умовах Правобережного Лісостепу України та розробка способів розмноження з метою застосування різних форм Сакури в моносадах.

Для досягнення поставленої мети передбачається вирішити такі завдання:

Для досягнення поставленої мети передбачається вирішити такі завдання: вивчити сезонний ритм розвитку, особливості росту та цвітіння інтродукованих видів роду *Prunus* L. залежно від умов Правобережного Лісостепу України; провести оцінку роду *Prunus* L. за пилюкоутворюючою здатністю; дослідити та розробити ефективні способи розмноження досліджуваних видів роду *Prunus* L.; узагальнити досвід використання інтродукованих видів роду *Prunus* L. для формування моносадів в умовах Правобережного Лісостепу України та розробити рекомендації щодо практичного їх використання.

3. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. Основні теоретичні положення, висновки та пропозиції, сформульовані у дисертаційній роботі достатньо обґрунтовані і достовірні, що підтверджується: глибинним аналізом фундаментальних вітчизняних та зарубіжних праць у галузі садово-паркового господарства за темою дисертаційного дослідження; використанням статистичної інформації, що у достатньому об'ємі описує стан проблеми щодо розмноження і вирощування сакури в регіоні дослідження; проведенням самостійних досліджень автора, що розкривають основні біологічні особливості росту і розвитку інтродукованих сортів сакури та розмноження і вирощування садивного матеріалу; застосуванням наукових методів дослідження, зокрема: візуальний – спостереження за ростом і розвитком рослин роду *Prunus* L. та проходження ними фенологічних фаз, метеорологічними умовами упродовж вегетації; лабораторний – визначення життєздатності пилюки, проведення досліджень з розмноження рослин живцюванням та в культурі *in vitro*; вимірювально-ваговий – визначення біометричних показників насінників; математично-статистичний – оцінка достовірності отриманих результатів досліджень; впровадженням основних результатів наукових досліджень у практичну діяльність розсаднику Національного дендропарк «Софіївка» НАН України та житлово-комунального господарства Уманської міської ради, що підтверджується відповідними довідками про впровадження; використанням науково-методичних та практичних розробок, запропонованих у дисертаційному дослідженні, у навчальному процесі факультету лісового і садово-паркового господарства Уманського національного університету садівництва та кафедри біології та здоров'я людини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, що підтверджується відповідними довідками.

Дисертація має логічно побудовану структуру, містить узагальнення теоретичного характеру, а також конкретні пропозиції щодо особливостей використання різних форм сакури за формування моносадів, розмноження сортів сакури вегетативним способом та в культурі *in vitro*, а також їх впровадження у садово-паркову культуру Правобережного Лісостепу України. Висновки і

рекомендації, сформульовані у дисертаційній роботі, відповідають її змісту та тематиці досліджень.

4. Наукова новизна одержаних результатів проведених досліджень:

вперше: встановлено сезонний ритм розвитку, особливості росту та цвітіння інтродукованих видів роду *Prunus* L. Залежно від сортових особливостей в умовах Правобережного Лісостепу України; рекомендовано ефективний спосіб вегетативного розмноження рослин видів роду *Prunus* L.

удосконалено: спосіб розмноження видів роду *Prunus* L. культурою *in vitro* та вегетативним способом з використанням стимулюючих речовин для прискорення укорінення живців;

набули подальшого розвитку: пропозиції щодо ефективності застосування видів роду *Prunus* L. за формування моносадів.

5. Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до наукових публікацій, опублікованих зі співавторами

Основні положення та результати дисертаційного дослідження висвітлено у 8 наукових працях, з яких 3 статті у фахових виданнях України та 5 праць у матеріалах Міжнародних та Всеукраїнських наукових конференцій.

6. Список опублікованих праць за темою дисертації:

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Поліщук В. В., Струтинська Ю. В. Оцінювання культивованих в Україні представників роду *Prunus* L. за пилкоутворювальною здатністю. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. Умань, 2022. Випуск 100, частина 1. С. 55–61
<http://dx.doi.org/10.31395/2415-8240-2022-100-1-55-61>
2. Поліщук В. В., Струтинська Ю. В. Особливості мікроклонального розмноження рослин роду *Prunus serrulata* L. для подальшого використання в моносадах. *Наукові доповіді НУБіП України: збірник наукових праць*. Київ, 2023. Випуск №4/104.
[http://dx.doi.org/10.31548/dopovidi4\(104\).2023.011](http://dx.doi.org/10.31548/dopovidi4(104).2023.011)
3. Поліщук В. В., Струтинська Ю. В. Розмноження щепленням інтродукованих генотипів роду *Prunus* L. з метою подальшого використання в моносадах. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. Умань, 2023. Випуск 103, частина 1. С. 85–93
<http://dx.doi.org/10.32782/2415-8240-2023-103-1-85-93>

Публікації, у яких засвідчено апробацію матеріалів дисертації

4. Поліщук В. В., Струтинська Ю. В. Морфологічна класифікація культивованих представників роду *Prunus* L. для подальшого використання в моносадах України. *Аграрна освіта та наука: досягнення,*

роль, фактори росту. «Інноваційні технології в агрономії, землеустрої, лісовому та садово-парковому господарстві»: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 30 жовтня 2020 р. Біла Церква: БНАУ, 2020. С. 41–43

5. Поліщук В. В., Струтинська Ю. В. Агротехнологічні та біолого-екологічні особливості вирощування *Cerasus Serrulata* LINDL. *Перспективи розвитку садово-паркового господарства*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Умань, 25 листопада 2020 р. Умань: УНУС, 2020. С. 73–74
6. Поліщук В. В., Струтинська Ю. В. Пилкоутворююча здатність культивованих в Україні представників роду *Prunus* L. *Актуальні проблеми, шляхи та перспективи розвитку ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства, урбоекології та фітомеліорації*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 29 вересня 2022 р. Біла Церква: БНАУ, 2022. С.118–121
7. Поліщук В. В., Струтинська Ю. В. Вегетативне розмноження живцями рослин сакури для подальшого озеленення в моносадах України. *Садово-паркове господарство: історія, сучасність та перспективи розвитку*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції, м. Умань, 11 травня 2023 р. Умань: УНУС, 2023. С. 36–39
8. Поліщук В. В., Струтинська Ю. В. Перспективи застосування різних форм сакури в моносадах. *Актуальні проблеми, шляхи та перспективи розвитку ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства, урбоекології та фітомеліорації*: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Біла Церква, 21 вересня 2023 р. Біла Церква: БНАУ, 2023.С. 5–8

7. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

У дисертаційній роботі обґрунтовано доцільність використання рослин роду *Prunus* L. при формуванні моносадів. Визначено оптимальні способи щеплення живців та обробки напівздерев'янілих і здерев'янілих живців біостимуляторами укорінювачами, що забезпечують максимальний вихід життєздатних саджанців. Відпрацьовано методику мікроклонального розмноження *P. serrulata Amanogawa*, *P. serrulata Kiku Shidare*, *P. serrulata Kanzan* та *P. serrulata Royal Burgundy*.

Підготовлено практичні рекомендації використання інтродукованих представників роду *Prunus* L. в насадженнях загального користування та для формування моносадів. Основні результати досліджень пройшли перевірку та впроваджено у розсаднику Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України та житлово-комунальному господарстві Уманської міської ради.

Результати досліджень використано у навчальному процесі на факультеті лісового і садово-паркового господарства Уманського національного університету садівництва та на кафедрі екології та здоров'я людини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Сформульовані наукові положення, висновки та пропозиції виробництву належать особисто авторці та є її науковим доробком і узагальнюють результати багаторічних досліджень. Основні результати досліджень відображено у наукових публікаціях. Публікації за темою дисертації виконано авторкою самостійно та у співавторстві, де особистий внесок здобувача полягає у ідейному формулюванні результатів власних досліджень.

Основні положення дисертаційної роботи використовуються у процесі викладання навчальної дисципліни «Озеленення населених місць» під час підготовки фахівців відповідного освітнього рівня.

8. Характеристика структури дисертації, її мови та стилю викладення.

Дисертаційна робота характеризується логічною послідовністю, зв'язністю та завершеністю викладу матеріалів; чітким формулюванням основних наукових положень, висновків та пропозицій. Дисертацію написано українською мовою. Мова дисертації характеризується смисловою точністю, логічністю, дотриманням стилістичних норм і зв'язків у реченні, простотою викладу. У цілому мовне та стилістичне оформлення тексту дисертаційної роботи та якість ілюстрацій відповідають вимогам до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

Дисертаційна робота Струтинської Юлії Вікторівни на тему: «Використання різних форм сакури (*Prunus serrulata* L.) у моносадах Правобережного Лісостепу України», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство оформлена відповідно до вимог ДСТУ 3008:2015. «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення», відповідає вимогам п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 №44 і Вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом МОН України від 12.01.2017 № 40.

За формою, змістом, глибиною розроблення і обґрунтування висновків дисертація є кваліфікованою науковою працею, виконаною на високому теоретичному та методичному рівні, містить вперше отримані та науково обґрунтовані результати вирішення важливої частини проблемних аспектів

використання різних форм сакури у моносадах Правобережного Лісостепу України.

Дисертація Струтинської Ю. В. на основі обговорення і висновків визнана закінченою самостійною науково-дослідною роботою, що відповідає вимогам до дисертаційних робіт профілю садово-паркового господарства.

9. Дискусійні положення та зауваження щодо дисертації. Оцінюючи позитивно дисертаційну роботу Струтинської Ю. В., необхідно також вказати на дискусійні положення та зауваження:

1. Список використаних джерел наукової літератури містить застарілі джерела, які варто було б замінити.

2. Посилаючись на джерела з великою кількістю сторінок, слід було зробити посилання не лише на номер цитованого джерела у списку використаних джерел, а й на цитовану сторінку.

3. У тексті дисертації при згадуванні прізвищ іноземних авторів українською мовою у дужках варто наводити переклад латиницею.

4. Потребує роз'яснення, за якими критеріями було відібрано стимулятори росту рослин.

5. Потребують уточнення в схемі досліду строки живцювання.

6. В таблицях 3.1; 3.2; 3.3 відсутня інформація стосовно дати завершення фенологічних фаз розвитку рослин сакури.

7. Відсутні пояснення причин різної регенераційної здатності живців сакури заготовлених у різні ростові періоди.

8. Потребує уточнення, за якою методикою проводились фенологічні спостереження фаз розвитку рослин сакури.

9. Потребує уточнення склад субстрату, який використовувався для подальшого дорощування живців сакури.

10. У тексті дисертації вжито поодинокі некоректні вислови.

11. При оформленні тексту роботи зустрічаються недоліки технічного характеру.

12. До висновків і рекомендацій виробництву слід внести корективи відповідно до поданих зауважень.

10. Загальний висновок

Усі результати наукових досліджень, які викладені у дисертаційній роботі та виносяться на захист, одержані авторкою самостійно. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише ті положення, ідеї та висновки, які є результатом самостійної роботи авторки.

Дисертація, виконана Струтинською Юлією Вікторівною на тему «Використання різних форм сакури (*Prunus serrulata* L.) у моносадах Правобережного Лісостепу України» є самостійною кваліфікаційною науковою

працею, у якій містяться рішення актуальних проблем щодо використання, розмноження та вирощування представників роду *Prunus* L.

Визначені авторкою мета, завдання, об'єкт та предмет досліджень повною мірою відповідають темі дисертації. Основні положення дисертації містять елементи наукової новизни. Структура і обсяг роботи відповідають встановленим вимогам.

Відображені у дисертації наукові положення є обґрунтованими, на що вказує структура та зміст роботи, значний обсяг узагальнених та проаналізованих авторкою фундаментальних робіт вітчизняних та іноземних фахівців у відповідній галузі досліджень.

Сформульовані авторкою висновки та практичні рекомендації є логічно обґрунтованими і повною мірою відображають основні положення проведеного дослідження та отримали необхідну апробацію на науково-практичних конференціях.

На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій, у яких висвітлено основні наукові результати дисертації, а також за результатами розширеного засідання кафедри садово-паркового господарства (протокол № 12 від 12 березня 2024 р.) встановлено, що дисертаційна робота «Використання різних форм сакури (*Prunus serrulata* L.) у моносадах Правобережного Лісостепу України» є завершеною науковою працею, у якій її автором отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання.

Дисертаційна робота відповідає спеціальності 206 Садово-паркове господарство та вимогам п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 і може бути рекомендована для подання до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство.

**Головуючий на розширеному засіданні
кафедри садово-паркового господарства
УНУС, доктор сільськогосподарських наук,
професор кафедри лісового господарства**

25 березня 2024 року

Володимир Шлапак

